אלא לאו שמע מינה רבי אליעזר בן יעקב היא שמע מינה רב אדא בריה דרב יצחק אמר האי לשכה *אקצויי מקציא ודאתי מצפון מתחזיא ליה בדרום ודאתי מדרום מתחזיא ליה בצפון ומסתברא דבמערבית דרומית הואי ממאי מדרמינן *לחם הפנים אלחם הפנים ומשנינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע מר קא חשיב דרך ימין ומר קא חשיב דרך שמאל אי

אלא לאו שמע מינה ראב"י היא · ואיכסי ליה במעלה יתירה ולא במזבח דשמעינן ליה לראב"י בפ' שלישי (לקמן דף לז:) דאמר כוליה מזבח בדרום קאי וכל אגי חלל הפתח מגולה (א) ואי קשיא היכי מתוקמא סתמא מדות אליביה הא שמעינן מהא סתמא שאוכל המזבח שבע אמות בצפון על כרחיך הכי מפרשי' הני עשרים וחמשה אמות שאתה נותן שאין בין כבש לכותל אלא חמשה אמות ומחלה והכבש והמזבח ששים ושתים הרי המזבח כולו בדרום קאי וכולו כנגד אמצע עזרה והמותר כולו למקום הנכנסין וא"ת אם כן שלא דקדק התנא לחלקו לחצאין ויש לך להרבות ולמעט להיכן שתרצה, כר"י נמי מצית מוקמת לה ויהא מזבח ממוצע באמצע עזרה כיצד: תן עשרים ואחד ומחלה מהם בין כבש לכותל והכבש שלשים ואי המזבח ששה עשר נמצא אמצעו של מזבח לסוף ס"ז ומחלה שהוא אמצע עזרה הא לא מצית אמרת שלא יהא מקום השולחנות והנכנסין אלא שלש ומחלה ובעיני נראה לפרש הא דרב אדא בר אהבה וכל הסוגיא בלשון אחר רב אדא בר אהבה אמר הא מני אמתניתין דתמיד אמר להם הממונה קאי דרמיא מדות עלויה מתניתין דתמיד דפליגי אסתמא דמדות ר"י היא דשמעינן ליה דפליג אסתמא דמדות דתניא ר"י אומר מזבח ממוצע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוביה דמזבח בדרום קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"א היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: **רב אדא בר יצחק אמר הא לשכה טלאים אקצויי מקציא** · בשתי המקצועות נראית, שארוכה היא ועומדת במערב ומארכת לצד הצפון ודרום עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן: **ודאתי מצפון מיתחזיא ליה** · שמשוכה לצד דרום יותר: **ודאתי מדרום מיתחזיא ליה** · משוכה לצד צפון: **מסתברא דבמערבית דרומית הוא** · טפי ומודי בה תנא דתמיד אלא דנקיט סידרא (ב) מדרום לצפון ומיתחזי ליה דרך הילוכו כאילו הוא בצפון: **מדרמינן לחם הפנים** · דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מצפון למערב, וממערב לדרום, ומדרום למזרח: לשכת הטלאים בצפונית מערבית, לשכת החותמות במערבית דרומית, לשכת בית המוקד בדרומית מזרחית, לשכת לחם הפנים במזרחית צפונית והוה רמינן עלה מתני' דמדות דקתני "דרומית מזרחית" היא היתה לשכת לחם הפנים: **ומשנינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע** · תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ואתי מדרום למזרח, וממזרח לצפון, ומצפון למערב, וממערב לדרום והבא להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מבחוץ זהו סדר הקפתו, ומתניתין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה ותו לא תיקשי מידי מהשתא: אי

דהדין עמו דהתם לא מתחזיא פתחא מחמת י"ב מעלות שבין האולם ולמזבח דהכי נקט למעלה מן הסובב לפי שאותם מעלות הם שש אמות והם כלים כנגד כניסת הסובב שהוא כמו כן שש אמות מן הקרקע ומה שהקשה רש"י אמאי לא משני דשולחנות בכלל נכנסין וכי פלגינן בכ"ה אמות י"ב ומחלה בין הכבש לכותל והשאר לשולחנות א"כ הוו ע"ד ומחלה ולא מתחזי פיתחא בכניסת היסוד והסובב לא ידענא מי דחקו לפרש כן שהספר מקשה מהנהו ב' אמות דכניסת היסוד והסובב ומתוך כך הקשה מה שהקשה שהרי יכול לפרש דבפשיטות הוא מקשה והא ר"י אית ליה מזבח ממוצע וסתמא דמדות לית ליה ממוצע ולכל הפחות רוביה בדרום וא"כ סתמא דמדות דלא כוותיה והא דמסיק אלא שמע מינה ר' אליעזר בן יעקב היא דאמר כוליה בדרום ולא קאמרינן דמתניתין דמדות ס"ל דרוביה בדרום ולהכי היה כותל מזרחי נמוך משום דמיכסי פיתחא כשנאמר שי"ב אמות ומחלה היה בין כבש לכותל וא"כ לא יהיה לנו ראייה מההיא דתיתי כראב"י יש לומר משום דלא אשכחן אלא שלש מחלוקת בהא מילתא איכא למאן דאמר כוליה בצפון ואיכא למ"ד כוליה בדרום ואיכא למ"ד ממוצע וכיון דההיא דמדות לא מצינן לאוקמא כמאן דאמר כוליה בצפון ולא כמאן דאמר ממוצע אין לנו לבדות מלבנו מחלוקת רביעית ונאמר דקסבר מתניתין דמדות רוביה בדרום כיון דלא אשכחן תנא דאמר הכי אלא על כרחיך ראב"י היא דאמר כוליה בדרום ומה שפירש רש"י הא מני ר"י היא דקאי אההוא דתמיד אין הלשון משמע כן דהכי הוה ליה למימר מאן תנא תמיד ר"י היא ועוד לשון הא מני רבי יהודה היא משמע דקאי אהך דסליק מינה ועוד כיון דלא אתא לשנויי אלא דלא תקשי סתמא דתמיד אמדות וקאמר ר"י היא אההיא דתמיד ואין לו כח לאוקמה כוותיה אלא משום דאשכחן דפליג אמדות טפי הוה ניחא למימר מדאשכחן בריש פרק קדשי קדשים (זבחים דף נח:) דסתמא דתמיד קא סברא מזבח ממוצע כרבי יהודה ולא כראב"י דקסבר כוליה בדרום קאי ועוד קשה לימא אבא שאול היא אההיא דתמיד כמו שהוכחתי לעיל דסתמא דתמיד דפליג אסתמא דיומא אבא שאול היא ועוד שהוא מוחק הספרים דבכל הספרים גרס במסקנא אלא לאו שמע מינה ראב"י היא שמע מינה:

ומר קא חשיב דרך שמאל · תימה לי לימא אידי ואידי דרך ימין ותנא דתמיד קא חשיב מגואי דקאי בבית המוקד גדול ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאבראי בעזרות ופניו ללשכות וקל להבין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ל.) קתני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ב (דף כה.) אמר שהיו מפיסין בלשכת הגזית אלמא דקאי מאבראי ולא קאי בבית המוקד ולהכי לא אוקמא דקאי מגואי:

לפי משמעות הקושיא

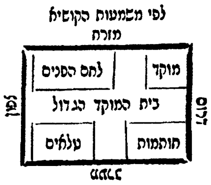

ומר קחשיב דרך שמאל · תימה לי אמאי לא משני דאידי ואידי דרך ימין קא חשבי הלא דלשכת לחם הפנים נמי אקצויי מקציא דקיימא במזרח ומאן דאתי מצפון מתחזיא בדרום ומאן דאתי מדרום מתחזיא בצפון דלשכת טלאים צפונית מערבית ולשכת החותמות דרומית מערבית ולשכת בית המוקד דרומית מזרחית ולשכת לחם הפנים מזרחית צפונית והיא דמדות נמי מתוקמא דרך ימין וקל להבין וי"ל דעל כרחך לשכת החותמות ולשכת בית המוקד הם היו אותם שתי לשכות דקא חשיב במסכת מדות (פ"א משנה ו') אחת שבה גנזו בית חשמונאי אבני מזבח ואחת שבה יורדין לבית הטבילה דליכא למימר הני אחריני נינהו שהרי לא היה בבית המוקד אלא ארבע לשכות ואי אחריני נינהו א"כ הוו שש לשכות ואי אמרת אידי ואידי דרך ימין קא חשיב אם כן בההיא דתמיד משמע דלשכת החותמות ולשכת בית המוקד אחת בקרן מערבית דרומית ואחת בקרן מזרחית דרומית ובההיא דמדות כי חשבת דרך ימין משמע דאותם שתי לשכות היו אחת בקרן מזרחית צפונית ואחת בקרן מערבית צפונית מיהו הא קשיא לן מנא ליה הא דקאמרינן מסתברא דבקרן מערבית דרומית הואי דילמא צפונית מערבית הואי ואפ"ה מיתרצא שפיר ההיא דלחם הפנים כזה ואין

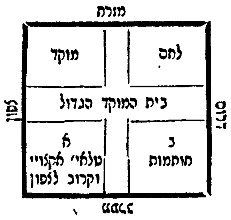

ואתי נמי שפיר הא דקתני בתמיד לשכת בית המוקד ולשכת החותמות דלא חשיב הכא שאותן שתיהן לבדן היו בעזרה ובמדות חשיב לשכה שבה גנזו בני בית חשמונאי אבני מזבח ולשכת בית הטבילה דלא חשיב התם ואין זו קושיא כלל כי אין לו למנות לשכת לחם הפנים ולשכת טלה קרבן בעזרה ובבית המוקד שהרי לא היו אלא כאחת מהן ומחילה מפסקת בין שתיהם וא"כ היאך היו שם ד' לשכות והלא לא היו שם ועוד וכי היו אורך בעזרה ובית המוקד מכוונין באמצע והא ודאי לא היו כן ולעיל פי' דאתי שפיר דלא פריך אלא מלשכת טלה קרבן ומלחם הפנים אבל קשה לרבי דאמאי לא משני גבי לחם הפנים דאקצויי מיקציא כמו גבי לשכת טלה קרבן: דאמרי

מדות ר' אליעזר בן יעקב ובא רב אדא בר רב יצחק לאוקמה בלא חלוקה וא' הא לשכה איקצויי מיקצייא מאן דאתי מצפון כו' · פי' איקצויי מיקצייא כלו' עומדות במקצוע [משוכה] מן הזויות כמעט ומאן דקאי לדרומה חזי לה בצפון ומאן דקאי בצפון חזי לה בדרום והאי דקריא צפונית *) לעזרה · והאי דקרי לה דרומית דרומית לחיל · ולא פליגי ולעולם בקרן דרומית דהני ד' הוו בתרתי מתניתין · ד' לשכות היו שם במקום אחד באמצע מקצועותיו מרובעות שתים כנגד שתים וקימן לצפון עזרה שתים סמוכות לעזרה ושתים סמוכות לחיל הסמוכות לעזרה בקדש והסמוכות לחיל בחול · ושתים דברי הכל שמותיהן שוין לשכת הטלאין ולשכת שעושין בה לחם הפנים. וב' האחרות האי תנא קרי להו לשכת החותמות ולשכת בית המוקד**) והאי תנא לא פריש לה אלא בסימנין וכולן על שם בית המוקד ומסתברא לשכת הטלאים היא מערבית דרומית לומר שסמוכה היא לעזרה · והשנה צפונית מערבית לומר שסמוכה היא לחיל · ומנ"ל שהיא דרומית מערבית מדרמינן לשכת לחם הפנים אלשכת לחם הפנים · ומשנינן אמר רב הונא משמי' דרב יהושע מר חשיב דרך ימין ומר חשיב דרך

*) עי' תו"י כאן ד"ה האי לשכה ודו"ק. **) ובדברי רבינו אלו יתיישב קושית התוס' לעיל ע"ז ד"ה דרומית מזרחית ע"ש.

◆

תוספות ישנים

האי לשכה אקצויי מיקציא וכו' · הקשה ריב"א למה הוצרך לתרץ כן לישני ליה דבית המוקד היה לצפונו של עזרה וא"כ היה אז דרום בית המוקד צפון עזרה וא"כ הא דקאמר בתמיד דלשכת טלאים היתה במקצוע צפונית מערבית היינו צפונית מערבית דעזרה שהוא מערבית דרומית של בית המוקד והיינו דקאמר במס' מדות דלשכת טלאים מערבית דרומית דאבית המוקד קאי א (נמי והכי אתי נמי) שפיר מלחם הפנים דקתני לי' במדות בקרן מזרחית דרומית ובתמיד חשיב ליה רביעית בקרן [מזרחית] צפונית דהא דחשיב ליה במדות בקרן מזרחית דרומית היינו מזרחית דרומית דבית המוקד שהיא צפונית [מזרחית] של עזרה

[עי' בערוך ערך קן פי' בשם ר' משה הדרשן]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא לאו וכו' ספחה מגולה שבספח תאי רוחב היכל דרומי כלה במזבח והוא כנגד תאי חלל הפסח ואי קשיא וכו' שמעינן מהא סתמא וכו' הני עשרים וחמש אמות שאין אתה נותן בין כבש וכו' בדרום קאי וכולו כנגד אמצע עזרה והמותר כולו למקום השולחנות והנכנסין וכו' דאמר להן הממונה וכו' אלמא רובה דמזבח: (ב) שם ד"ה מסתברא סידרא דאתי מדרום לצפון דמיתחזי ליה:

נושא
מיקום לשכות: (ה) טלאים ולחם הפנים בבית המוקד

תמיד
לשכות:
טלאים (צפונית מערבית)
חותמות
מוקד
לחם הפנים

מדות
לשכות:
טלאים (דרומית מערבית)
לחם הפנים (דרומי מזרח)
אבני מזבח (צפון מזרח)
יורדין לטבילה (צפון מערב)

מס' תמיד:

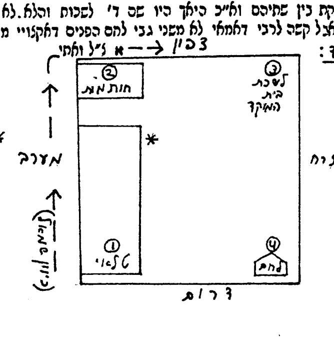

* לשכה ארוכה ביותר ומי שהיה בא מן הדרום היה נראה לו שנמשך עד הצפון, ולכן קתני במס' תמיד "לשכת הטלאים היתה במקצוע מערבית צפונית"

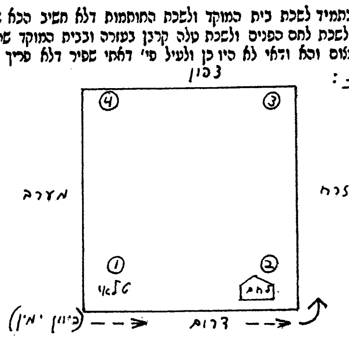מס' מדות: